

A Natura 2000 hálózat kötelezettséget ró az országra, de lehetőséget, támogatást is jelent

A természeti erőforrások olyan közjavak, amelyek megőrzését, kezelését egy államszövetség nem bízhatja a változó tagországi politikákra. A Natura 2000 területek kijelölése és az uniós irányelvek nemzeti jogszabályokba való átültetése ezért valamennyi EU-tagállamban a csatlakozás feltétele volt. A Natura 2000 területek kezelését, fenntartását a tagországok saját eszközeikkel végezhetik, azonban a területek állapotáról, a jelölőfajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetéről rendszeresen be kell számolniuk. A Natura 2000 hálózat céljainak megvalósítását, vagyis a fajok és élőhelyek megőrzését elősegítő, természetkímélő gazdálkodási, földhasználati gyakorlatok fenntartását, illetve kialakítását az Európai Unió különféle mező- és erdőgazdálkodási támogatásokkal, pályázati lehetőségekkel segíti elő.



Európa természeti tőkéjének megőrzése mindannyiunk közös érdeke és felelőssége

Az élő környezet biztosítja számunkra az ivóvizet, az élelmünket termő talajt, a tiszta levegőt, az elviselhető hőmérsékletet: az emberi élet alapvető feltételeit és szükségleteit. Ezek az ún. *ökoszisztéma szolgáltatások*, amelyeket az élő rendszerek – ha megőrizük viszonylagos sértetlenségüket – napról napra, teljesen ingyenesen biztosítanak számunkra. Az ökológiai rendszerek elemeinek és működésének fenntartása tehát – túl az erkölcsi, esztétikai megfontolásokon – a szó szoros értelmében *ésszerű önvédelem*. A növekvő népesség és fogyasztási igények következtében évtizedek óta zajlik a természet nyújtotta javak és szolgáltatások, a *természeti tőke* túlzott használata. A túlzott használat gyorsuló ütemben fogyasztja a természeti tőkét, romlik az ökológiai szolgáltatások minősége, a rendszerek egyre sérülékenyebbekké válnak: alkalmazkodó képességük, rezilienciájuk csökken.



Az ember szerves része ezeknek a rendszereknek, és az eltűnő biológiai sokféleség legnagyobb vesztesei mi vagyunk (a rendszer hosszabb távon kiheveri). A Natura 2000 hálózat felállításával és működtetésével az Európai Unió országai ennek a világméretű kihívásnak próbálnak megfelelni.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) segít a Natura 2000 hálózattal kapcsolatos hazai és nemzetközi munkát

Az MME élőhely-megőrzési tevékenysége jórészt a Natura 2000 területekre, különösen a madárvédelmi területekre irányul. A hazai különleges madárvédelmi területek az MME nemzetközi anyaszervezete, a BirdLife International Fontos Madárelőhelyek (Important Bird Area – IBA) programja alapján kerültek kijelölésre. A Fontos Madárelőhelyek kutatása, monitorozása és védelme mellett az MME a Natura 2000 fenntartási tervek készítésében is részt vesz, valamint üzemelteti a hazai Natura 2000 honlapot (natura.2000.hu).

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

1121 Budapest, Költő u. 21.
e-mail: mme@mme.hu, telefon: 06 1 275 6247

www.mme.hu

Hazánk madárvédelmét támogathatja adományával és adójának 1%-ával!
Bankszámlaszámunk: 11712004-20011215
Adószámunk: 19001243-2-43



GRASSLANDHU

A LIFE IP GRASSLAND-HU (LIFE17 IPEHU/000018) projekt az Európai Unió LIFE Programjának támogatásával valósul meg.



Dőshéjban a
NATURA 2000
hálózatról

A természet legyen veled!



A Natura 2000 hálózat az Európai Unió természetvédelmi politikájának alappillére

A Natura 2000 hálózat célja, hogy hozzájáruljon Európa legértékesebb és leginkább veszélyeztetett állat- és növényfajainak, valamint élőhelyeinek hosszú távú fennmaradásához. A Natura 2000 hálózat ugyanakkor nem rezervátumok szigorú rendszere, ahonnan a természet zavartalansága érdekében mindenfajta emberi tevékenységet igyekeznek kizárni. Jóllehet, a hálózat részét képezik az eddigi védett természeti területek is, magas az olyan, sokszor magántulajdonban lévő területek aránya, amelyeken évszázadok óta gazdálkodás zajlik. A *cél a természetkímélő, ugyanakkor gazdasági szempontból is életképes területhasználat fenntartása, kialakítása* – olyan kompromisszum megtalálása, amelyben az ember és a természet is jól jár.

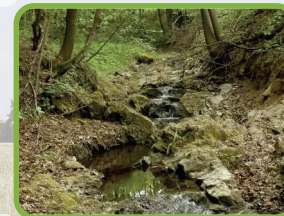


A Natura 2000 hálózat különleges madárvédelmi és természetmegőrzési területek rendszere

A Natura 2000 hálózat jogi alapját az EU tagországaiban a madárvédelmi irányelv és az élőhelyvédelmi irányelv alkotják – ezekből vezették le valamennyi országban a nemzeti szintű jogszabályokat. Az irányelvek sorolják fel azokat a ritka vagy veszélyeztetett *közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű* állat- és növényfajokat, valamint élőhelytípusokat, melyek megőrzése érdekében ún. különleges madárvédelmi, valamint különleges és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeket kell kijelölni és fenntartani. A Natura 2000 hálózat szűkebben vett célja az irányelvek mellékleteiben szereplő *jelölő fajok* és élőhelyek *kedvező természetvédelmi helyzetének* megőrzése, helyreállítása, ami végső soron az erdők, gyepek, mezőgazdasági területek, vizes élőhelyek természetességének megőrzését, helyreállítását, fejlesztését jelenti.

A magyarországi Natura 2000 területek kiterjedése

Magyarországon a Natura 2000 területek kijelölése lezárult. A teljes hazai Natura 2000 hálózat az ország területének 21,4%-át fedi le, ezzel az Európai Unió középmezőnyében helyezkedünk el (az átlag 18%, a legnagyobb arány 35%), ez az érték azonban még mindig alacsonyabb, mint a környező, jó természeti állapotú tagországok által kijelölt arány. Hazánkban összesen 525 kisebb-nagyobb Natura 2000 terület található, ebből 479 természetmegőrzési és 56 madárvédelmi terület. A hazai Natura 2000 területek aránya azonban még mindig alacsonyabb, mint a környező, jó természeti állapotú tagországok által kijelölt arány. Legkisebbek a néhány hektáros gyeptöltek, de olyan méretű területek is a hálózat részét képezik, mint a Mátra vagy a Balaton. Összességében az erdők területi aránya a legnagyobb, utána a szántók és a gyepterületek, majd egyéb élőhelyek következnek. A határ menti területek legtöbbször a szomszéd tagországokban folytatódnak, hiszen az országhatárok nem mindig esnek egybe a természetföldrajzi határokkal. A hasonló ökológiai adottságok alapján Európában is elkülöníthetők ún. *életföldrajzi régiók*. A Kárpát-medence, és benne Magyarország is, egyedülálló állat- és növényvilága miatt külön egységbe, a *Pannon életföldrajzi régióba* tartozik.



A földhasználók és a természetvédelem együttműködése fontos a Natura 2000 hálózat által képviselt értékeink megőrzése szempontjából

A szigorú oltalom alatt álló területek: nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek fenntartása ömagában nem jelent megoldást a vadon élő fajok és természetes élőhelyek Európa-szerte tapasztalható drámai fogyatkozásának megállítására. A Natura 2000 hálózat a védett „szigeteket” a köztük lévő erdőkkel, agrártájakkal, nagy kiterjedésű, összefüggő, az élőlények számára átjárható *ökológiai hálózattá* kapcsolja össze. A Natura 2000 területek nagy része művelés alatt áll, illetve magántulajdonban van; itt a természetvédelem legfontosabb szövetségesei a természetkímélő gazdálkodást folytató erdő- és mezőgazdák, a vadgazdálkodók, és a halastavak üzemeltetői. A Natura 2000 hálózat célja a gazdálkodók, földtulajdonosok bevonása a természeti területek fenntartásába: *a természetvédelmi célkitűzéseknek a gazdálkodás segítségével kell megvalósulniuk*. Az egyes területek ezen legfontosabb célkitűzéseit és az ehhez kapcsolódó kezelési javaslatokat az ún. *Natura 2000 fenntartási tervek* tartalmazzák, melyek a természetvédelem és a földhasználók közös munkája nyomán készülnek.

